

6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ (να περιληφθούν και νέες προτάσεις, ανάλογα με το μάθημα-γνωστικό αντικείμενο)

Η διδακτική μεθοδολογία στο γλωσσικό μάθημα στηρίζεται σε αρχές, όπως αυτές καθεμία από τις οποίες αναπτύσσεται συνοπτικά στη συνέχεια:

- Λαμβάνοντας υπόψη το πολυδιάστατο της γλώσσας (γλώσσα ως δομή, λειτουργία, σύστημα ιδεών και αξιών), στη γλωσσική διδασκαλία αξιοποιούνται ποικίλες προσεγγίσεις (δομιστικές, λειτουργικές, επικοινωνιακές, μεταεπικοινωνιακές, κειμενοκεντρικές, κριτικές), με συνδυαστικό, συλλειτουργικό και ισόρροπο μεταξύ τους τρόπο, για την ταυτόχρονη ανάπτυξη και υλοποίηση στόχων για: (α) τη λειτουργική χρήση γλωσσικών φαινομένων και γραμματικών δομών, (β) την αναγνώριση και λειτουργική αξιοποίηση διάφορων κειμενικών ειδών και (γ) την κατανόηση, δόμηση και κριτική διερεύνηση κειμένων (γραπτών, προφορικών, ψηφιακών, οπτικών), που αναπτύσσονται σε ποικίλα κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια.
- Οι μαθητές/μαθήτριες αποκτούν γνώσεις και καλλιεργούν δεξιότητες και στάσεις για την αποτελεσματική χρήση του λόγου σε διαφορετικά πλαίσια επικοινωνίας. Ταυτόχρονα, αναπτύσσουν κριτικό πνεύμα απέναντι στη γλώσσα και τις ποικίλες της διαστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η μάθηση αποτελεί ενεργητική, διερευνητική και δημιουργική διαδικασία που υποβοηθείται από τον σχεδιασμό στοχευμένης γλωσσικής διδασκαλίας.
- Σημεία εστίασης της διδασκαλίας προκύπτουν μέσα από μία ευέλικτη διαδικασία, η οποία ενδέχεται να περιλαμβάνει την επιλογή ενός θέματος προς διερεύνηση και σχετικό/ούς προβληματισμό/ούς, τους γενικότερους στόχους του μαθήματος και την αναπλαισίωση αυτών μέσω συγκεκριμένων δεικτών επιτυχίας και δεικτών επάρκειας, την επιλογή και αξιοποίηση κατάλληλων κειμένων, την επιλογή και οργάνωση κατάλληλων δραστηριοτήτων κ.ο.κ. Ως εκ τούτου, και στη βάση της παιδαγωγικής αυτονομίας των εκπαιδευτικών, η γλωσσική διδασκαλία μπορεί να περιλαμβάνει σχέδια εργασίας, θεματικές ενότητες, αναδομημένες/ανασχεδιασμένες ενότητες σχολικών εγχειριδίων, διδακτικά σενάρια κ.λπ.
- Η διδασκαλία οργανώνεται και αναπτύσσεται γύρω από την κατανόηση και την παραγωγή αυθεντικών, προφορικών και γραπτών, κειμένων, που εντάσσονται στο πλαίσιο ευρύτερων διδακτικών εννοιών. Οι ενότητες αυτές έχουν νόημα για οι μαθητές/μαθήτριες και ευνοούν τη σύγκριση του τρόπου που η γλώσσα ως δομή και λειτουργία προκύπτει από και συμβάλλει στην αναπαράσταση της κοινωνικής πραγματικότητας.
- Το κείμενο αποτελεί σημείο αφετηρίας και κατάληξης της γλωσσικής διδασκαλίας. Η έννοια του κειμένου αναφέρεται σε γραπτά, προφορικά, ψηφιακά, οπτικά, πολυτροπικά κ.ο.κ. κείμενα. Η διάκριση των κειμένων με αυτούς τους όρους δεν γίνεται με απόλυτο τρόπο, αλλά με αναφορά στην κυρίαρχη μορφή έκφρασης.
- Το νόημα του κειμένου προκύπτει από τη μορφή και το περιεχόμενό του, αλλά και βάσει του τρόπου που ο/η συγγραφέας και ο/η αναγνώστης/τρια τοποθετούνται σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο, το οποίο ορίζει και ορίζεται από ευρύτερες κοινωνιοπολιτισμικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, το κείμενο αντιμετωπίζεται ως πλαισιωμένη γλωσσική δομή, αλλά και κοινωνική πράξη.
- Το κειμενικό είδος εννοιολογικά διασυνδέει τα σχετικά σταθερά χαρακτηριστικά (συμβάσεις) κειμένων με τους κοινωνικούς σκοπούς και λειτουργίες τους. Οι μαθητές/μαθήτριες εξοικειώνονται τόσο με κειμενικές διεργασίες-κειμενικούς τύπους (π.χ., περιγραφή,

αφήγηση, επιχειρηματολογία, οδηγίες), όσο και με συγκεκριμένα είδη κειμένων-προϊόντων (π.χ., διαφήμιση, συνταγή, ρεπορτάζ, παραμύθι, πρόσκληση, μυθιστόρημα), όπως αυτά αποκτούν νόημα κατά τη χρήση τους σε πλαίσιο.

- Η ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου επιδιώκεται μέσα από συλλειτουργούσες διαδικασίες δόμησης νοημάτων. Σε σχέση, ειδικά, με τα προς διδασκαλία/επεξεργασία κείμενα, αξιοποιείται ποικιλία κειμένων, για τυχόν αντιπαραβολική εξέταση θεμάτων, οπτικών και παραδοχών. Επιλέγονται, έτσι, και αξιοποιούνται ποικίλα κείμενα, με λογοτεχνικό και μη λογοτεχνικό περιεχόμενο (π.χ., παραμύθια, μύθοι, ποιήματα και άρθρα, διαφημίσεις, τιμολόγια, αντίστοιχα), εντός και εκτός του σχολικού εγχειριδίου, λαμβάνοντας υπόψη τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες των παιδιών.
- Η διδασκαλία της δομής της νέας ελληνικής γίνεται με σκοπό την εμπέδωση και την κατανόηση του τρόπου που τα φωνολογικά, μορφολογικά και συντακτικά στοιχεία λειτουργούν για να κατασκευάσουν συγκεκριμένες αναπαραστάσεις ενός θέματος, συγκεκριμένες σχέσεις ανάμεσα σε συνομιλητές/τριες και συγγραφείς-ακροατήρια, καθώς και συγκεκριμένες σχέσεις ανάμεσα σε στοιχεία του κειμένου (π.χ. λέξεις, προτάσεις, επιμέρους ενότητες). Στη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως πρότυπης γλώσσας, συνυπολογίζεται η γλωσσική ποικιλότητα. Εκτιμάται δε ότι η αντιπαραβολή της πρότυπης με γλωσσικές ποικιλίες που οι μαθητές/μαθήτριες χρησιμοποιούν εκτός σχολείου (σε επίπεδο φωνολογικών, μορφοσυντακτικών και λεξιλογικών στοιχείων) συμβάλλει στην ανάπτυξη γλωσσικής επίγνωσης, εκ μέρους των παιδιών, και, κατ' επέκταση, διευκολύνει και την εκμάθηση της πρότυπης.
- Η παράλληλη χρήση εργαλείων και εφαρμογών της σύγχρονης τεχνολογίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της γλωσσικής διδασκαλίας, λαμβανομένης υπόψη της επίδρασής τους στην έννοια του κειμένου και το εύρος των μορφών και των ειδών κειμένων που συνθέτουν το επικοινωνιακό τοπίο, τόσο ενδοσχολικά όσο και εξωσχολικά.